

Det er en given Ting, og derom ere vist alle enige, at naar en Sag en Gang har været for Højesteret, og Dommen er falden; maa denne Dom være endelig, og saa maa der ikke tales mere om den Sag. Men der kan dog gives Undtagelsestilfælde, og det er dem, der omhandles her. Der stilles naturligvis meget strenge Betingelser, nemlig 1) den, at Sagen skal være paa dømt, uden at den ved Andragerens Fejl har foreligget urigtigt oplyst for Retten. Det kræves videre, 2) at de Oplysninger, der nu foreligge, ville medføre et væsentlig forskelligt Resultat. Der kræves fremdeles, 3) at samtlige Omstændigheder i høj Grad skulle tale for, at Andragendet bliver bevilget, og derunder, at Andrageren kun ad denne Vej kan naa sin Ret. Dette er fuldstændig rigtigt; alle disse Krav maa stilles, for det skal og bør være en Undtagelse, at en Sag paa ny kommer for Højesteret. Men saa staar der i det følgende Stykke af Paragraffen, at under tilsvarende Betingelser kan Højesteret tillade Paaanke af en ellers upaaankelig Landsrets- eller Underrettsdom. Det er deri, jeg mener, at der stilles for stærke Krav, og det erkender Lovgivningen selv, idet den nemlig i § 405, 2det Stykke, siger, Landsrettens Dom i en fra Underret indanket Sag kan ikke yderligere paaankes, medmindre det skønnes, at Paaankningen har almindelig Interesse eller videregaaende betydelige Følger for vedkommende. Der kræves altsaa i § 405, 2det Stykke, ikke saa meget til at paaanke denne Sag til Højesteret, som der efter § 393, 1ste Stykke, kræves, for at Sagen skal foretages paa ny, og mit Forslag er derfor, at der i 2det Stykke af § 393 gøres en udtrykkelig Henviisning til § 405, 2det Stykke. Dermed skal jeg slutte.

Justitsministeren (Alberti): Under det Afsnit af Lovforslaget, som nu er til Behandling, er der ikke noget Forslag fra Udvalget eller fra noget Flertal i Udvalget, som jeg finder mig nødsaget til ubetinget at modsætte mig, hvilket dog ikke udelukker, at der kan være Punkter, deriblandt et meget vigtigt Punkt, hvor jeg har en betydelig afvigende Mening fra den, som Udvalget har gjort gældende, og hvor jeg vilde finde det rigtigt, forinden jeg slaar mig til Ro med det af Udvalget stillede Forslag, at se Resultatet af en Afstemning her i Tinget. Derimod er der nogle Forslag fra nogle Mindretal i Udvalget, som jeg ubetinget maa fraraade det høje Ting at vedtage, allerede af den

Grund, at Vedtagelsen af disse Mindretalsforslag i Virkeligheden vil betyde det samme som at dreje Halsen om paa hele Retsreformen. De Mindretalsforslag, jeg sigter til, ere dem, der gaa ud paa rent at afskaffe Eden ved Vidners Forklaring. Det er muligt, at man en Gang i en Fremtid vil komme nær til en saa ideel Tilstand, at man fra alle Sider føler sig forvisset om, at naar en Mand afgiver en Forklaring for Retten, behøves der ikke andet til Bekræftelse fra hans Side end en Forsikring om, at han har talt Sandhed. Man vil maaske paa den Tid være paa det rene med, at det følger af sig selv, at det er sandt, hvad Vidnet siger, men jeg tror, at man nu for Tiden er langt fra slige ideelle Tilstande, og at man for Øjeblikket ikke uden at udsætte Rets sikkerheden baade i Forholdet mellem Borgerne indbyrdes og ikke mindst i Strafferetsplejen for store Farer, hvis man nu uden videre afskaffede al Ed ved Vidners Afhøring.

Nu skal jeg villig indrømme det ærede Medlem for Middelfart (Slengerik), som særlig havde Ordet om disse Mindretalsforslag, at i det foreliggende Forslag er man i visse Tilfælde gaaet bort fra at kræve Ed, idet Ed kun kræves af dem, der høre til Folkekirken eller til et andet Trossamfund, for hvilket en bestemt Edsformular er foreslaaet, hvorimod de, der enten ikke høre til noget saadant Samfund eller erklære, at Eds aflæggelsen strider mod deres religiøse Tro; eller erklære, at de overhovedet ingen religiøs Tro have, ikke maa aflægge Ed, og at man over for dem nøjes med en Erklæring paa Ære og Samvittighed om, at de have talt Sandhed. Der bliver — det indrømmer jeg — en Ulighed paa dette Punkt, men det vil dog kun blive i forholdsvis sjældne Tilfælde, hvor der bliver Spørgsmaal om af en af disse Grunde at fritage nogen for at aflægge Ed. Der kan være en Mangel i den Henseende, som man maaske senere kan afhjælpe, idet der er adskillige Trossamfund, for hvilke der ikke er foreskrevet nogen særlig Edsformular, men det kan man jo komme ud over. Det, at man fritager Vidner, der erklære, at Eds aflæggelsen strider mod deres religiøse Tro, eller at de overhovedet ingen religiøs Tro have, er dog noget, som sikkert kun vil forekomme i forholdsvis faa Tilfælde. Hvad de første angaar, er Grunden til, at man i nævnte Tilfælde er gaaet ind paa at fritage dem for at aflægge Ed, den, at man ikke ved Lov vil tvinge Folk til at